

**RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK**

**Xe KAMER**

**A R R E S T**

**nr. 224.655 van 16 september 2013  
in de zaken A. 201.749/X-14.803 (I)  
A. 204.819/X-15.112 (II).**

In zake : I. + II.  
de vzw INSTELLINGEN KATHOLIEK ONDERWIJS REGIO  
NINOVE  
bijgestaan en vertegenwoordigd door  
advocaat Jan Ghysels  
kantoor houdend te 1170 BRUSSEL  
Terhulpssteenweg 187  
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

I. + II.  
het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse  
regering  
bijgestaan en vertegenwoordigd door  
advocaat Veerle Tollenaere  
kantoor houdend te 9000 GENT  
Koning Albertlaan 128  
bij wie woonplaats wordt gekozen

---

*I. Voorwerp van het beroep*

1.1. Het beroep, ingesteld op 15 september 2011, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van 4 maart 2011 van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand “houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen vleugel Sint-Aloysiuscollege naar ontwerp van Flor Van Reeth te Ninove”, gelegen aan de Weggevoerdenstraat 55 te Ninove, kadastraal bekend sectie B, nr. “156/c/4 (deel)”, bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 1 april 2011 (zaak A. 201.749/X-14.803).

1.2. Het beroep, ingesteld op 11 mei 2012, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van 29 februari 2012 van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand “houdende bescherming als monument van vleugel Sint-Aloysiuscollege naar ontwerp van Flor Van Reeth te Ninove”, gelegen aan de Weggevoerdenstraat 55 te Ninove, kadastraal bekend sectie B, nr. 156/d/4 (deel), (zaak A. 204.819/X-15.112).

## *II. Verloop van de rechtspleging*

2. De verwerende partij heeft in beide zaken een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft in beide zaken een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur Ann Van Mingeroet heeft in beide zaken een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft in beide zaken een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft in beide zaken een laatste memorie ingediend.

De partijen in beide zaken zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 6 september 2013.

Staatsraad Pierre Lefranc heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Yves Sacreas, die loco advocaat Jan Ghysels verschijnt voor de verzoekende partij in beide zaken, en advocaat Jeroen De Mets, die loco advocaat Veerle Tollenaere verschijnt voor de verwerende partij in beide zaken, zijn gehoord.

Eerste auditeur Ann Van Mingeroet heeft in beide zaken een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

### *III. Feiten*

3. Bij brief van 20 maart 2009 vraagt de stedelijke Erfgoedraad Ninove aan de bevoegde minister om een onderzoek in te stellen “tot bescherming als monument van de Flor Van Reethvleugel van het Sint-Aloysiuscollege te Ninove.

4. De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Vlaamse Gewest (hierna: KCML) brengt op 4 november 2010 “een gunstig preadvies” uit over het beschermingsvoorstel zoals toegelicht door het Agentschap Ruimte en Erfgoed.

5. Bij het eerste bestreden ministerieel besluit van 4 maart 2011 wordt een ontwerp van lijst van als monument te beschermen vleugel Sint-Aloysiuscollege naar het ontwerp van Flor Van Reeth te Ninove vastgesteld.

Het voorwerp van deze bescherming is een vleugel met kapel en toneelzaal van het Sint-Aloysiuscollege naar ontwerp van architect Flor Van Reeth.

6. De verzoekende partij is de erfpachter van het college. Het Bisdom Gent is de eigenaar.

7. Dit eerste bestreden besluit wordt op 15 juli 2011 onder meer aan de verzoekende partij en het Bisdom Gent betekend.

8. De deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen verleent op 15 september 2011 gunstig advies. Het college van burgemeester en schepenen van de stad Ninove geeft op 20 september 2011 gunstig advies.

9. Tijdens het openbaar onderzoek worden geen bezwaarschriften ingediend.

10. Op 19 oktober 2011 wordt een verslag “Behandeling van de uitgebrachte adviezen en bezwaren” opgemaakt, waarin wordt gemeld dat door een materieeltechnische fout in het eerste bestreden besluit een verkeerd perceelnummer wordt opgegeven.

Er wordt daarin voorgesteld om “de procedure verder te zetten”.

11. De KCML verleent op 1 december 2011 volgend advies : “De [KCML] sluit zich aan bij de conclusies en het gemotiveerde advies zoals voorgesteld door Onroerend Erfgoed. De [KCML] geeft een gunstig advies voor de bescherming als monument”.

Met het tweede bestreden ministerieel besluit van 29 februari 2012 wordt de vleugel Sint-Aloysiuscollege naar ontwerp van Flor Van Reeth met kapel en toneelzaal definitief beschermd als monument wegens de historische, de artistieke en de sociaal culturele waarde ervan.

Dit besluit wordt aan de verzoekende partij en het Bisdom Gent betekend bij schrijven van 15 maart 2012.

#### *IV. Samenhang*

12. De zaken A. 201.749/X-14.803 (*sub I*) en A. 204.819/X-15.112 (*sub II*) worden wegens samenhang gevoegd.

#### *V. Onderzoek van de ontvankelijkheid van het beroep in de zaak sub II (A. 204.819)*

#### *Standpunt van de partijen*

13. De verzoekende partij stelt dat zij erfpachter is “van het betreffende perceel en het daarop staande gebouw dat het voorwerp uitmaakt van het betrokken beschermingsbesluit” dat “drastische eigendomsbeperkingen

oplegt”. Zij beschikt over het rechtens vereiste belang omdat zij als zodanig “door het bestreden besluit in haar rechtspositie wordt geraakt dat onder meer tot gevolg heeft dat bepaalde bouw- en verbouwingswerken [...] niet meer op dezelfde wijze uitgevoerd zouden kunnen worden”.

14. De verwerende partij werpt op dat het “door de verzoekende partij zelf aangevoerde belang [...] helemaal niet vast[staat] en [...] louter hypothetisch [is]”.

15. De verzoekende partij repliceert dat zij “haar belang hoe dan ook [put] uit het feit dat de opname als monument een drastische eigendomsbeperking is voor de erfpachter”.

### *Beoordeling*

16. In artikel 3 van het bestreden besluit is bepaald dat de beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (hierna: het onderhoudsbesluit) van toepassing zijn. Door artikel 11, § 1 van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten (hierna: monumentendecreet) en voornoemd onderhoudsbesluit worden aan de eigenaars van beschermde monumenten allerlei verplichtingen en beperkingen opgelegd. Het bestreden besluit heeft onmiskenbaar een weerslag op de uitoefening van het eigendomsrecht.

De verzoekende partij die als erfpachter van het perceel met het beschermde gebouw ingevolge artikel 3 van de wet van 10 januari 1824 over het recht van erfpacht “alle de rechten uit[oefent], welke aan de eigendom van het erf verknocht zijn”, heeft er zodoende belang bij dat de opgelegde erfdiensbaarheden en eigendomsbeperkingen verdwijnen.

De exceptie wordt verworpen.

## *VI. Onderzoek van de middelen in de zaak sub II (A. 204.819)*

### *Uiteenzetting van het eerste middel*

17. De verzoekende partij voert de schending aan van artikel 7 van het monumentendecreet, het onderhoudsbesluit, de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen (hierna: de motiveringswet), het redelijkheids- en zorgvuldigheidsbeginsel, de rechten van verdediging en het hoorrecht, en het motiveringbeginsel.

In een eerste onderdeel betoogt zij dat het bestreden besluit “nalaat in concreto te vermelden wat de precieze beschermingsmaatregelen zijn” en dat artikel 3 van het bestreden besluit “allesbehalve op concrete wijze aangeeft welke beschermingsvoorschriften aan de bescherming zullen worden verbonden”. Een en ander is strijdig met artikel 7 van het monumentendecreet en de motiveringsplicht “vervat in de [motiverings]wet” en het motiveringsbeginsel.

In een tweede onderdeel leidt de verzoekende partij uit het voorgaande af dat “de bestreden beslissing om die reden [...] ook onzorgvuldig is genomen, en kennelijk onredelijk is” en ook haar rechten van verdediging en de hoorplicht worden geschonden.

18. In de memorie van wederantwoord voegt de verzoekende partij toe dat “geen van de regelgeving [...] de betrokken overheid ontslaat van voorgaande verplichting” om “de concrete rechtsgevolgen verbonden aan een bescherming” weer te geven.

### *Beoordeling*

19. De verzoekende partij zet niet uiteen op welke wijze het bestreden besluit het onderhoudsbesluit zou schenden.

In zoverre is het middel niet ontvankelijk.

20. Het recht van verdediging is als algemeen rechtsbeginsel alleen van toepassing in straf- en tuchtzaken. Het is derhalve niet toepasselijk in een procedure tot bescherming van een goed tot monument.

In zoverre is het middel niet ontvankelijk.

21. De verzoekende partij heeft na ontvangst van het sub I bestreden besluit geen opmerkingen en/of bezwaren ingediend waartoe zij krachtens artikel 5, § 2, 3° van het monumentendecreet de mogelijkheid heeft gehad. Het sub I bestreden besluit verklaart nochtans in artikel 3 de in het onderhoudsbesluit opgenomen algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van toepassing op het voorlopig beschermde monument. Enige schending van het hoorrecht van de verzoekende partij kan dan ook niet worden aangenomen.

22. De door de verzoekende partij geschonden geachte motiveringsverplichting houdt enkel verband met de motieven die in het bestreden besluit moeten kunnen worden gevonden op grond waarvan dat besluit werd genomen. Het door de verzoekende partij in dit middel gewraakte verzuim in het bestreden besluit om “de precieze beschermingsmaatregelen” te vermelden houdt verband met de vermeldingsverplichting van artikel 7 van het monumentendecreet.

In zoverre de schending van de motiveringswet en het motiveringsbeginsel wordt aangevoerd, wordt het middel verworpen.

23. Artikel 7 van het monumentendecreet bepaalt dat een definitief beschermingsbesluit “de algemene en eventueel specifieke voorschriften inzake instandhouding en onderhoud” vermeldt. De voormelde specifieke voorschriften zijn dus facultatief.

Het bestreden besluit bevat geen specifieke voorschriften inzake instandhouding en onderhoud. Het stelt enkel in artikel 3 dat “met het oog op de bescherming [...] de beschikkingen van het besluit [...] van 17 november 1993” van toepassing zijn.

Aangezien het bestuur niet verplicht wordt tot het opleggen, en dus vermelden, van specifieke voorschriften inzake instandhouding en onderhoud, kunnen geen van de door de verzoekende partijen ingeroepen bepalingen of beginselen geschonden zijn door het bestreden besluit dat geen dergelijke specifieke voorschriften vermeldt.

Artikel 11, § 5 van het monumentendecreet bepaalt dat de Vlaamse regering de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud vaststelt. Het onderhoudsbesluit werd genomen in uitvoering van het voormelde artikel 11, § 5 van het monumentendecreet. Het bevat een geheel van onderhouds- en instandhoudingsverplichtingen. Artikel 1 van het onderhoudsbesluit bepaalt dat dit besluit van toepassing is op onder meer de monumenten die met toepassing van het monumentendecreet definitief beschermd zijn en dat de voorschriften van dit besluit slechts van toepassing zijn voor zover zij niet afwijken van de specifieke voorschriften bepaald in het definitieve beschermingsbesluit. Het onderhoudsbesluit legt aldus verplichtingen op die gelden voor alle beschermde monumenten, zelfs indien deze niet uitdrukkelijk in het beschermingsbesluit zelf zijn vermeld.

De verwerende partij kon zich aldus in het bestreden besluit beperken tot het toepasselijk verklaren van de algemene onderhouds- en instandhoudingsverplichtingen die door de Vlaamse regering in het onderhoudsbesluit worden opgelegd.

Anders dan de verzoekende partij dat ziet, zijn de voor het beschermde monument geldende algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud op concrete wijze vermeld in het bestreden besluit.

Uit wat voorafgaat volgt dat niet kan worden ingezien hoe het zorgvuldigheids- en/of het redelijkheidsbeginsel, zou kunnen geschonden zijn door de door de verzoekende partij gewraakte vermelding in artikel 3 van het bestreden besluit van de toepasselijke algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud.

24. Het eerste middel wordt verworpen.

### *Uiteenzetting van het tweede middel*

25. De verzoekende partij voert de schending aan van de artikelen 2.2 en 5, § 1 van het monumentendecreet, de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet, het motiverings-, redelijkheids- en evenredigheidsbeginsel.

De verzoekende partij betoogt dat naast het met het bestreden besluit beschermde goed “er [...] al talloze gebouwen, met dezelfde kenmerken van dezelfde architect [...] zijn opgenomen in de lijst van beschermde monumenten” die zij opsomt en beschrijft. Zij stelt dat het beschermde goed “niet het ‘meesterwerk’ van de architect Flor Van Reeth” is en “zelfs [...] een onbekend en onbemind werk uit het oeuvre van de architect” is. Het beschermde goed is “dan ook niet ‘uniek’”.

Zij laat verder gelden dat het beschermde goed “ook niet het enige werk [is], waar de samenwerking tussen de heren Van Reeth en Yoors te bezichtigen valt” zodat die samenwerking “geenszins uniek” is. En dat de “volgens het bestreden besluit, ‘beschermingswaardige’ architect [...] overigens onbekend [blijkt] te zijn bij het bredere publiek”.

De verzoekende partij besluit daaruit dat de in het bestreden besluit aangenomen historische, artistieke en sociaal-culturele waarde van het beschermde goed “geenszins uniek is en dat de betreffende motivering het bestreden besluit dan ook niet kan schragen”.

De verzoekende partij wijst tenslotte “op de ligging van de vleugel”, meer bepaald “midden op een schooldomein” en derhalve “geenszins vrij bereikbaar” en besluit daaruit dat het “kennelijk onredelijk [is] om precies deze schoolvleugel” te beschermen “nu verzoekende partij door een toenemende schoolpopulatie in de toekomst geen bouw- of verbouwingswerken meer zal kunnen uitvoeren [...], onder meer aan de betreffende vleugel, die nochtans [...] noodzakelijk zouden kunnen worden”.

26. De verzoekende partij voegt in de memorie van wederantwoord toe dat “het bestreden besluit ontbeert aan de vereiste correcte feitelijke grondslag aangezien er geen melding wordt gemaakt van negen van de tien door verzoekende partij opgesomde reeds beschermde bouwwerken van architect Flor

Van Reeth”, dat “[n]ergens in het bestreden besluit [...] gemotiveerd [wordt] waarom ten opzichte van deze 9 andere werken, het voorliggende bouwwerk beschermingswaardig is”, dat “in het bestreden besluit geen melding [wordt] gemaakt van het reeds bestaande werk waarin het harmonieuze geheel tussen de architect Van Reeth en de glazenmaker Eugene van Yoors te bewonderen valt”, meer bepaald in de als monument beschermde Boodschapskapel van Heverlee zodat “[w]ederom [...] het bestreden besluit geenszins uitgaat van een correcte en voldoende feitelijke grondslag”.

### *Beoordeling*

27. Het bestreden besluit betreft een besluit bedoeld in artikel 7 van het monumentendecreet. In zoverre de schending wordt aangevoerd van artikel 5, § 1 van het monumentendecreet dat de ontwerpen van lijst van voor bescherming vatbare monumenten betreft, kan het middel niet worden aangenomen.

28. Luidens artikel 2.2 van het monumentendecreet is een monument “een onroerend goed, werk van de mens of van de natuur of van beide samen, dat van algemeen belang is omwille van zijn artistieke, wetenschappelijke, historische, volkskundige, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde, met inbegrip van de cultuurgooederen die er integrerend deel van uitmaken, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen”.

Er wordt niet vereist dat de waarden die het algemeen belang van een monument kunnen verantwoorden uniek zouden zijn. In zoverre het middel van het tegendeel uitgaat, kan het dan ook niet worden aangenomen.

29. Het bestreden besluit verantwoordt het algemeen belang van het beschermde goed door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de historische, meer bepaald de architectuurhistorische, de artistieke en de sociaal-culturele waarden ervan.

Het loutere feit dat (bepaal-)de in het bestreden besluit omstandig toegelichte waarden die het algemeen belang van het beschermde goed (moeten) verantwoorden, niet uniek zouden zijn zoals de verzoekende partij beweert, volstaat op zich niet om deze verantwoording van het algemeen belang te verwerpen of om te besluiten “dat de betreffende motivering het bestreden besluit dan ook niet kan schragen” of nog dat het bestreden besluit “een correcte en voldoende feitelijke grondslag” ontbeert. Dit loutere feit doet immers geen afbreuk aan de aan het beschermde goed omstandig toegeschreven waarden en de conclusie dat die waarden het algemeen belang aantonen dat de bescherming verantwoordt.

In zoverre de schending van artikel 2.2 van het monumentendecreet, de motiveringswet en de aangevoerde beginselen wordt aangevoerd, wordt het middel verworpen.

30. In zoverre de schending van het redelijkheids- en het evenredigheidsbeginsel wordt aangevoerd, wordt bovendien vastgesteld dat niet is in te zien hoe door de loutere ligging van het beschermde goed, de bescherming ervan tot monument deze beginselen zou kunnen schenden.

31. Het tweede middel wordt verworpen.

#### *VI. Ontvankelijkheid van het beroep in de zaak sub I (A. 201.749)*

32. Ten gevolge van het definitieve beschermingsbesluit, bestreden in de zaak sub II, kan het voorlopige beschermingsbesluit, bestreden in de zaak sub I, geen rechtsgevolgen meer sorteren zodat de verzoekster geen actueel belang meer heeft bij haar beroep tot nietigverklaring ervan.

Het beroep is onontvankelijk.

## **BESLISSING**

**1. De zaken A. 201.749/X-14.803 en A. 204.819/X-15.112 worden gevoegd.**

**2. De Raad van State verwerpt het beroep in beide zaken.**

**3. De verzoekende partij wordt in beide zaken verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zestien september 2013, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

|                   |                  |
|-------------------|------------------|
| Johan Lust,       | kamervoorzitter, |
| Pierre Lefranc,   | staatsraad,      |
| Jan Clement,      | staatsraad,      |
| bijgestaan door   |                  |
| Silvan De Clercq, | griffier.        |

**De griffier**

**De voorzitter**

**Silvan De Clercq**

**Johan Lust**